

Volmaakte toneelvertaling van Fassbinder

Theater

Warum läuft Herr R. Amok? van Rainer Werner Fassbinder, door de Münchner Kammerspiele. Gezien: 24/1, Rotterdamse Schouwburg.

Door onze redacteur **Herien Wensink**

Regisseur Susanne Kennedy is de koningin van de beklemming. De in Nederland opgeleide Duitse maakte hier een *Blitz*-carrière met verbluffend vormvaste, bevremdende voorstellingen. Immer terugkerend: wezenloos voor zich uit starrende acteurs, ingrijpend bekorte toneelteksten waarvan enkele zinnigjes eindeloos worden herhaald, knappe, bewust onflatteuze kostuums en griezelig benauwde decors die je doen snakken naar zuurstof. Met die elementen spiegelt Kennedy ons een hard maar hypnotiserend mensbeeld voor, waar zo nu en dan ook best om gelachen mag worden.

Sinds ze haar loopbaan voortzet in haar geboorteland (per 2017 bij de Berliner Volksbühne), heeft ze die kunstmatige stijl nog verder doorgevoerd. In *Fegefeuer in Ingolstadt* (2013, Münchner Kammerspiele), voorzag ze haar acteurs van latex maskers en liet ze ze hun eigen teksten playbacken. En in Fassbinders *Warum läuft Herr R. Amok?* (2014, idem, afgelopen weekend te zien in Rotterdam) ging ze nog verder: hier playbacken de gemaskeerde acteurs door anderen ingesproken tekst uit de film. Een mooie vondst bij de thematiek van zelfvervreemding.

In Fassbinders film uit 1969 volgen we 'Herr R.': op zijn werk als technisch tekenaar, thuis met vrouw en kind, in gekunstelde, onbevredigende gesprekjes met de burens of zijn schoonouders. Eega is ontevreden, kind doet het slecht op school, erkenning op het werk blijft uit.

Cigdem Teke, Christian Löber en Walter Hess in **'Warum läuft Herr R. Amok?'** van de Münchner Kammerspiele; afgelopen weekend te zien in Rotterdam.

De figuurlijke stilstand van Herr R. wordt hier letterlijk

In Kennedy's stilistisch en technisch volmaakte regie zien wij R. (met eighties-spijkerbroek, bruine coltrui, leren jasje en vettig matje) in opeenvolgende scènes steeds maar staan, statisch en veelal zwijgend. Hij verduurt de beleefdheden en banaliteiten van anderen, en doet enkel het hoogstnodige om te (over)leven. De

regie maakt de figuurlijke stilstand van R. letterlijk, en zijn benauwde universum ook voor de toeschouwers bijna ondraaglijk. Het aspect van zelfvervreemding zet Kennedy aan door hem door drie verschillende acteurs te laten spelen, waarmee ze ook zijn gevoel illustreert volkomen inwisselbaar te zijn. De Werdegang

van R. leidt uiteindelijk tot een drievoudige moord (op vrouw, kind en buurvrouw) en zijn zelfmoord, die hier passend als een verlossing voelen.

Dat effect versterkt Kennedy slim door amateuracteurs de laatste scènes te laten spelen. Na de eerdere kunstmatigheid is zoveel 'echtheid' plots ontroerend.